

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

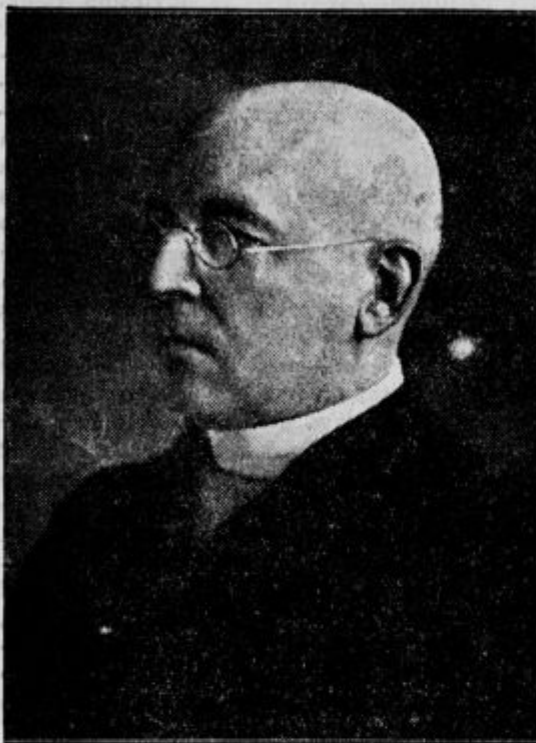
Ceneoglasov
1 stop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm v širini
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. pr. večim g
naročil. dopust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva bo praznika

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inšerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Dr. Seiplov odstop

V zadnjih mesecih so se razmere v dunajskem parlamentu zelo poostrele, borba med rdečo opozicijo in meščansko vladno koalicijo je postajala vedno bolj surova in osebna. Kljub temu je večina mogla delati in je tudi mnogo storila. Zato je precej presenetljivo in iznenada prišla vest, da je zvezni kancler dr. Seipel dal ostavko in z njim obenem tudi njegov kabinet.

Nobeneega formalnega, zunanega ali parlamentarnega povoda ni bilo za to ostavko, s katero se v Avstriji odpira kriza, težavnejša od vseh dosedanjih. Z dr. Seipelom zapuščena državno krmilo nove Avstrije državnik, katerega ime bo večno ostalo svetel primer vztrajnega, požrtvovalnega in nesebičnega, obenem pa uspešnega in ustvarjajočega delovanja. Pet polnih let je tekmo 10 letnega obstoja zvezne republike stal dr. Seipel na čelu njene vlade; pet dolgih let v najbolj kritičnih, najbolj težavnih, morda celo usodopolnih in za bodočnost nove države odločilnih časih. Njegovi politični preudarnosti in modrosti se mora Avstrija zahvaliti svojemu blagostanju in urejenosti, ki je nima nobena od premaganih niti od zmagovalnih držav. Vse, kar je Avstrija v mednarodnem svetu dosegla — in dosegla je mnogo, — vse je to edino in izključno uspeh svetovnega slovesa in splošnih simpatij, ki jih uživa dr. Seipel v mednarodnem političnem in znanstvenem svetu. Redki so taki velikani in Avstrija je mnogo izgubila s to odločitvijo.

Ugibanja o vzrokih tega sklepa dr. Seipla so nepotrebna, ker je dr. Seipel, ki je vedno in v vseh svojih dejanjih bil prisrčno odkrit in jasan, svoje nagibe sam pojasnil ter se s tem zelo prijetno razlikuje od mnogih svojih politikov-sodobnikov. V svojem motivacijskem pismu je z njemu lastno logično preciznostjo sam odkril vzroke demisiji.

Ti vzroki so v prvi vrsti zasebnega in osebnega značaja.

»S trdovratno agitacijo se je ustvarilo mnogo mržnje, ki pa bi se lahko še prenesla, v kolikor se tiče moje osebe, dasiravno se je brez mrvice povoda razširila tudi na moj poklic in na cerkev. Toda jaz nočem enim zapreti poti, po kateri se morejo, če hočejo, vrniti k čisto stvarnemu delu za obči blagor, drugim pa nočem pustiti izgovora, ako bi tega ne storili.«

S tem je kancler dovolj jasno označil vzroke, ki temeljijo na eni strani v ostudni, strankarsko zagrizeni in iz kulturnobojnih nagonov izviraajoči agitaciji proti vzvišenemu poklicu dr. Seipla od strani socialistov, na drugi strani v opoziciji v Avstriji.

V lastnih vrstah so se že pred nekaj časom pričeli pojavljati glasovi nezadovoljstva s politiko paktiranja krščanskih socialistov z meščanskimi in liberalnimi strankami Velenemcev in Landbundlerjev. Eni so se deloma iz nergaštva, drugi pa prav iz načelnih razlogov začeli bati, da ne bi ta zveza sčasoma dobila značaja borbene koalicije meščanstva proti socialnim zahtevam delavstva sploh. V zvezi s temi strankami je morala krščanska socialna stranka popuščati meščanski reakciji v mnogih važnih socialnih vprašanjih ter tako v očeh delavstva dobila vedno bolj nesimpatičen značaj meščanske ali vsaj meščanski reakciji prijazne stranke.

Individualnosti bodo ohranjene, edinstvo pa je skupen cilj

Velepomembna izjava Nj. Vel. kralja - „Rodila se bo mnogo boljša in močnejša Jugoslavija“

»New York Times« objavljajo članek svojega dopisnika Jamesa Millsa o položaju v Jugoslaviji in o njegovem razgovoru s kraljem Aleksandrom. Najprej podaja dopisnik razvoj zadnjih političnih dogodkov, nato pa preide na akt od 6. januarja in pravi:

»Pa poglejmo, kakšen je ta mladi kralj, ki je imel pogum, da odpravi obstoječe politične ustanove, zgrajene s tako velikim naporom in da pripravi pot za boljše, enotnejšo in trajnejšo strukturo, za hišo, v kateri bodo mogle živeti vse edince v kraljevini. Pisec teh vrstic je imel priliko, da je nedavno videl kralja Aleksandra v njegovi palači v Belgradu in da je govoril z njim celo uro Utisi o kralju slone na tem razgovoru.

Pravnuk velikega Karadjordja, ki ni znal ne pisati in ne brati, ki pa je zato vodil Srbe v osvobodilne boje, kralj Aleksander je podedoval pogum in hrabrost vojaka. Kralj ima blage manire in govori ljubeznivo. Naočala in stalni smehljaj ublažujejo njegove resne poteze. Kralj je prebil vse zadnje težke krize v delu, uporabljajoč pri tem tudi zadnja sredstva, da pomiri politično vodovje, ki je po-

stalo v resnici tako razburkano, da je grozilo s potopom vse zemlje. Toda politični voditelji so ostali nepopustljivi do konca. Sele tedaj je kralj posegel vmes in ustvaril čez noč novo Jugoslavijo. Kralj Aleksander ne išče javnosti in le redko govori za tisk. Njegovi nazori o krizi pa se morajo na kratko podati tako-le:

»Baš eden vaših velikih Amerikancev, Lincoln, je dejal, da se ne more obdržati hiša, ki je medsebojno sprta. Politiki so skušali naš narod razpreti. Oni so zahtevali individualne privilegije za svoje pokrajine, na katere mi nismo mogli pristati. Nisem mogel dovoliti, da izpodkopljejo temelje edinstva in solidarnosti, ki so bili zgrajeni po dolgoletnih naporih. Vse sem storil, da se izognem energičnemu koraku, ki sem ga napravil, toda v tem je bila edina rešitev. Obupne situacije zahtevajo tudi izjemne odredbe. Ko je bila moja strpljivost izčrpana in ko so bile moje sile vsled nepomirljivih in nerazumnih zahtev političnih voditeljev napete do skrajne vzdržnosti, sem sklenil, da odpravim parlament, pa čeprav imam globoko vero in spo-

štovanje do prave parlamentarne vladavine. Hotel sem, da imam opraviti direktno z narodom, ker je ves moj narod ene misli in enega srca in sem vedel, da me bo podprl. Pa čeprav bo v novem režimu vsakdo ohranil svojo individualnost, pripada vendar ves moj narod eni rodbini in ima en skupen ideal: edinstvo jugoslovanskega plemena.

Smatram, da so rezultati opravičili od mene izvršene odredbe. Vsa zemlja je mirna. Vsakdo vrši svoj posel. One zlovoljne osebnosti in organizacije, ki so sejele nesloga, so utihle. Mi moramo s težkim trudom in poštenim delom nadomestiti brezuspešna politična natezanja in nepazljivost do realnih narodnih interesov, kar se je dogajalo v poslednjih desetih letih. Vrnili se bomo v normalni režim, kakor hitro bo delo reorganizacije in produkcije jamčilo uspešnost normalnih razmer.

Prepričan sem, da se bo po dobi, v kateri bo narod osvobojen politične nesloge in strankarskih voditeljev, rodila mnogo boljša in močnejša Jugoslavija.«

Reorganizacija ministrstev bo izvedena v kratkem

V treh dneh morajo ministrstva predložiti svoje načrte

Belgrad, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Namen vlade je, da čimprej izvede zakon o vrhovni državni upravi. Zato bi se načrt organizacije vrhovne državne uprave izvršil najprej na najvišjih mestih, da bi se pozneje lahko začelo z ureditvijo splošne uprave tudi v nižjih enotah. Preosnovo vrhovne državne uprave se bo izvedlo po posebnem načrtu, ki ga je vlada izdelala že pred tem zakonom, tako da bo ta načrt izvršen tako smiselno, da bi se dosegel efekt tudi v vprašanju kvalifikacije uradništva in v zboljšanju njihovega materialnega stanja.

Preosnova bo odgovarjala stvarnim potrebam države, kar bo imelo za posledico redukcijo stroškov in uradništva. Vlada bo kljub bitremu tempu pazila na vse, kar bi v bodoče eventualno oviralo državni aparat. Kot prvi akt predsednika vlade v tej smeri je njegova okrožnica, ki jo je poslal vsem ministrskim kabinetom. V njej zahteva, da naj v treh dneh predložijo poročilo o stanju v svojem resoru in načrt, ki se naj v tem resoru izvede. Načrti preosnove posameznih ministrstev morejo biti

v tem roku po okrožnici predsednika vlade sestavljeni v smislu in duhu zakona o vrhovni državni upravi.

Na podlagi tega načrta bo predsednik vlade Živkovič izdelal splošno uredbo, za katero je po zakonu o vrhovni državni upravi pooblaščen, da namreč izvede vse te reforme v državni upravi in da določi sestav glavnih ravnateljstev, ki se bodo ponekod osnovala, obenem pa daje osnovne linije, po katerih bodo posamezna ministrstva preosnovala svoja področja.

V zvezi z dispozicijami tega zakona in okrožnico predsednika vlade so se v mnogih ministrstvih sestavile komisije, ki bodo izvršile vse priprave. Ministri bodo v teku jutrišnjega dne imeli ta načrt na razpolago in bodo lahko izvršili še eventualne spremembe.

V posameznih ministrstvih so se že danes začele konference ministrov z ravnatelji in načelniki, v drugih pa se bodo vršile jutri. Določil se bo sestav celega ministrstva, njegove kompetence, obenem pa tudi, kar je najvažnejše, smer bodočega dela v vseh oddelkih.

Novi zakon o vinu

Belgrad, 4. apr. (Tel. »Slov.«) Danes je Nj. Vel. kralj podpisal na predlog kmetijskega ministra zakon o vinu. Po tem zakonu je prepovedano osladkanje vina v dobrih, pa tudi v slabih letinah. Osladkanje se bo dovolilo le na podlagi pravilnika, največ 4 kg rafiniranega sladkorja na 100 l mošta ali vina. Na ta način sladkanemu vinu je prepovedano dodajati vinske ali limonine kisline.

Nadalje je prepovedano spravljati v promet in prodajati vina, pridelana z dodajanjem vode iz suhega grozdja ali vkuhanega mošta, prav tako je prepovedano na umeten način proizvajati, pomnoževati mošt in vino z vodo, alkoholom in drugim. Snovi, ki so dovoljene, da se smejo dodajati moštu, so predpisane v

natančnih količinah v posebnem pravilniku.

Strogo je prepovedano pisati in oglaševati način in sredstva, kako dobiti sredstva za izdelavo vina, v kolikor ni določeno po tem zakonu. Pod imenom vino je prepovedano spuščati v promet bolno in pokvarjeno vino. Prepovedano je dajati vina v promet pod imenom krajev ali kleti ali letnika starosti, če označba ni resnična.

Prepovedana je trgatve pred rokom, ki ga določi občina v sporazumu z vinogradniki in po odredbi državnega kontrolnega organa.

Zakon vsebuje odredbe o kominjaku, tropinovu, sadnih vinih, specialnih vinih, destilatih in vinskem kislu. Vinogradnikom se dovoljuje, da smejo za domačo potrebo sprav-

ljati kominjak, tropinovec, ne sme se pa spravljati v promet niti prodajati niti mešati z drugimi vini. Do 1. 1932. se dovoljuje promet od neposredno rodnih hibrid.

Za izvršitev tega zakona bo kmetijski minister storil potrebne korake v najkrajšem času. Državni nadzorniki bodo v svojem področju vršili pregled kleti. Analiza vina se bo vršila v državnih laboratorijih.

Kazni za kršitve so določene s tromesečnim zaporom in globo 30.000 Din ter zapleno vina. Za te prestopke so pristojna sodišča. Zaplenjeno vino in kazni gredo v korist sklada za povzdigo vinogradništva. Zakon stopi v veljavo šest mesecev potem, ko se objavi v »Službenih Novinah«.

Dr. Korošec v avdijenci

Belgrad, 4. aprila.

Nj. V. kralj je sprejel v avdijenci prometnega ministra dr. Korošca in gozdarskega ministra Radivojeviča.

Priprave za trgovinska pogajanja z Bolgarsko

Belgrad, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Trgovinski minister je odredil, da se takoj prične s pripravljanjem materiala za pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Bolgarijo. Od trgovinskega ministrstva so v to komisijo poklicani: načelnik Milivoj Savič, inspektor Milojko Bilja, načelnik Stajmec. V tej zvezi je tudi obisk trgovinskega ministra pri zunanjem ministru. V zvezi z bližnjimi trgovinskimi pogajanjimi z Bolgarijo je bivanje sofijskega poslanika Nešića v Belgradu.

Reorganizacija statističnega in tiskovnega urada

Belgrad, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Na organizaciji statističnega urada in tiskovnega urada se dela živo v predsedništvu vlade. Vsi tiskovni uradi v dosedanjih ministrstvih so se ukiniti in se je uradnikom odpovedalo. Nekateri uradniki so ostali in se bodo namestili v bodočem tiskovnem uradu.

Taka ostudna agitacija proti njemu je postajala vedno bolj strupena in ni čudno, da se po velikonočnem tednu, ki ga je dr. Seipel preživel v samoti, odločil, da stori temu odločen konec in da sovražnikom odvzame nevarno orožje in pretvezo za agitacijo proti veri, cerkvi in duhovščini.

Skoda, ki jo bo trpela država in ljudstvo, bo velika. Rodoljubi iz vseh avstrijskih strank so na delu, da bi pregovorili kanclerja, da ponovno sestavi vlado. Vsa prizadevanja pa so zaman in njegov poslanec dr. Kunschak izjavlja, da bodo ostali tudi v bodoče brezuspešni. Na kako sodelovanje med krščanskimi socialisti in socialdemokrati pa po teh in takih dogodkih tudi ni misliti. Zato je rešitev te krize težka.

započeto in žal zelo uspešno odpadniško gibanje med delavskimi sloji na Dunaju. Temu stališču se je, kakor je razvidno iz njegove izjave, pridružil sam kancler Seipel, da iztrga socialistom vsako pretvezo v njihovi strupeni borbi proti religiji.

Tem razlogom, ki so gotovo imeli svoj velik učinek, se je pridružila ogabna socialistična kampanja in agitacija »Los von Rom« pod geslom, da je dr. Seipel proti delavstvu in da so sploh katoliki vsi taki. Neposredno pred veliko nočjo je »Arbeiterzeitung« pisala o številnih odpadkih od katoliške cerkve in na račun dr. Seipla: »Und da wundert sich der Kanzler bei diesem seinem Verhalten, wenn die Arbeiter seiner Kirche den Rücken kehren, wenn die Abfallsbewegung immer grössere Kreise zieht.«

Državni proračun

Vlad. Pušenjak.

Vlada je sestavila državni proračun za leto 1929-1930, ki je stopil dne 1. aprila t. l. v veljavo.

Da se more presoditi državna finančna politika, da se more dobiti vpogled v državno gospodarstvo, osobito, da se ugotovi, ali in kolikor se je zboljšalo državno gospodarstvo, je potrebno, da se primerjajo prejšnji državni proračuni, osobito proračuni za l. 1929-30, katerega je že pretresal finančni odbor, predno se je razpustila Narodna skupščina, s proračunom, ki je ravnokar stopil v veljavo. Zanesljivo podlago za ugotovitev stvarnih potreb posameznih resorov in za dotok državnih dohodkov nam daje računski zaključek za l. 1924-25 in 1925-26 — za poznejša leta še niso izgotovljeni računski zaključki. Primerjava proračunov prejšnjih let s sedanji proračuni nam jasno kaže, da so bili prejšnji proračuni fiktivni, da so proračuni od leta do leta realnejši, da se bližamo realnemu državnemu proračunu. Priznati moramo napredek v državnem gospodarstvu, posebej pa moramo tudi poudariti, da se je v zadnjem času večja pažnja posvetila državnim gospodarskim podjetjem, katerim se daje potrebne kredite za investicije, za zboljšanje instalacij, za boljšo eksploatacijo v preprisanju, da se bo dala na ta način znatno povečati rentabilnost državnih gospodarskih podjetij.

I. Prvi proračun za leto 1929-30.

Prejšnja vlada je dne 20. novembra 1928 predložila Narodni skupščini proračun za leto 1929-30; finančni odbor je vzel proračun v pretres, končal generalno debato, sprejel z veliko večino v načelu predloženi državni proračun ter v podrobni debati odobril proračune par ministrstev. Z razpustom Narodne skupščine je prenehalo i delovanje finančnega odbora.

Kako je izgledal ta proračun? Znašal je 42.158.721.067 Din in izkazoval prebitka 48.285 Din.

Splošni državni izdatki so znašali za (v milijonih dinarjev): vrhovna državna uprava: 318; penzije: 1031; državne dolžave: 857; ministristvo pravosodja: 276; ministristvo prosvete: 745; ministristvo vere: 111; ministristvo notranjih zadev: 542; ministristvo narodnega zdravja: 116; ministristvo zunanjih zadev: 165; ministristvo financ: 356; ministristvo vojne in mornarice: 1948; ministristvo zgradb: 174; ministristvo prometa: 78; ministristvo kmetijstva: 128; ministristvo trgovine in industrije: 47; ministristvo socialne politike: 29; ministristvo agrarne reforme: 10; budžetski rezervni krediti: 74.

Izdatki državnih gospodarskih podjetij pa so bili za posamezna ministristva sledeča (v milijonih dinarjev): prosveta: 26; narodno zdravje: 42; finance: 721; promet: 2566; pošta: 381; kmetijstvo: 88; šume: 438; trgovina: 14.

Ce primerjamo te izdatke z izdatki v proračunu za l. 1928-29, kateri je bil v veljavi do 1. aprila 1929, v znesku 11.580.119.082 Din, vidimo, da je proračun izdatkov večji za 578.553.700 Din.¹

Povečani so krediti za vrhovno državno upravo radi dotacije oblastem, povečani krediti za penzije radi tega, ker so bili po vseh dosedanjih proračunih ne dovoljni, povečanje izkazuje ministristvo pravde radi večjih izdatkov na podlagi novega sodniškega zakona, povečani krediti ministristva za vere radi prevredbe kronske kongruje v dinarsko, povečani krediti ministristva vojske radi večjih izdatkov za mornarico in zrakoplovstvo, radi poboljšanja pogojev za večjo rentabilnost kmetijstva je povečan proračun ministristva kmetijstva, povečan kredit ministristva za socialno politiko radi priprav za ljudsko štetje v l. 1930, povečani so krediti za državna gospodarska podjetja radi večjih izdatkov za investicije, za povečanje produkcije rudnikov, za razširjenje delokroga Državne hipotekarne banke.

Proračun pa izkazuje tudi zmanjšanje nekaterih kreditov, kakor ministristva prosvete, narodnega zdravja, zgradb radi tega, ker so se investicije izločile, nadalje ministristva notranjih zadev, ker je kredit za penzije rudarjev prenešen v poglavje »penzije«, in ministristvo agrarne reforme, ker je kredit za vodne zadrage izpuščen.

Pravo sliko o državnih dohodkih in izdatkih nam dasta računski zaključek za l. 1924-25 in za l. 1925-26.

V l. 1924-25 so znašali po proračunu izdatki 11.725.741.322 Din, dohodki pa 10 milijard 405.000.000 Din. Po računskem zaključku pa se je izdalo 10.540.296.203 Din 62 par, a sprejelo 10.838.448.358 Din 67 par.

V l. 1925-26 so znašali po proračunu izdatki z naknadnimi krediti vred 12 milijard 356.366.220 Din 90 par, dohodki pa 10 milijard 405.000.000 Din. Računski zaključek pa pokaže, da so se izvršili izdatki v znesku 11.777.190.023 Din 51 par, doseženi dohodki pa so znašali 12.063.781.345 Din 70 par.

Podatki prvih dveh računskih zaključkov jasno kažejo, da niso bili proračuni realni, da je kljub odobrenim proračunom finančni ministristvo izplačeval kredite po svoji volji, da je opustil izplačilo odobrenih kreditov v letu 1924-25 za okroglo 1.200.000.000 Din, v letu 1925-26 za okroglo 600.000.000 Din, kakor tudi, da so bili dohodki v letu 1924-25 za več ko 400.000.000 Din večji, kakor je določal proračun, v letu 1925-26 pa celo večji za več ko 1.600.000.000 Din.

¹ Odnosno, ako se vzamejo v poštev naknadni in izredni krediti, v znesku 471.639.909 Din, je proračun večji za 106.913.791 Din.

Dunajska vremenska napoved. Sedanji značaj vremena bo trajal dalje brez bistvenega zboljšanja.

Posvetovanja za rešitev avstr. krize**Zahvala dr. Seiplu - Kršč. socialci za hitro rešitev krize - Stališča strank - Soc. demokrati zahtevajo spremembo režima**

Dunaj, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Posvetovanja strank za rešitev vladne krize so se začela.

Dopoldne se je sestalo predsedstvo kršč.-socialnega združenja, kateremu je dr. Seipel še enkrat obširno obrazložil razloge svoje demisije. Predsedstvo je izreklo zveznemu kanclerju dr. Seiplu in vladi najtoplejšo zahvalo za smotreno vodstvo. Kakor se čuje, se je predsedstvo trudilo, da bi dr. Seipla pregovorilo, naj umakne svojo demisijo, pa brez uspeha. Predsedstvo vodstva krščansko socialne stranke je sklicano na sejo v ponedeljek, klub pa na torek V torek se bo demisija uradno naznanila tudi plenumu narodnega sveta. Glavni odbor, ki bo imel nominirati novo vlado, se bo sestal najbrže v sredo ali četrtek. Nova volitev bi se lahko vršila v četrtek ali petek. Krščanski socialci pa se predvsem prizadevajo, da bi se kriza rešila kolikor mogoče hitro. Odbor za pogajanja, kateremu pripadajo med drugimi dr. Gürtler, podkancler Fink, Kunschak in Heinl, je že danes začel razgovore z drugimi strankami.

Naziranje krščansko-socialnih krogov je najboljše razvidno iz lista voditelja dunajskih krščanskih socialistov Kunschaka »Neuigkeits-weltblatt«, ki objavlja informacije vodilnega člana stranke tako-le: Socialni demokrati so naglašali, da je samo dr. Seipel na poti sporazumu. Na to je dr. Seipel odgovoril s svojim odstopom in z vprašanjem, ali so sedaj pripravljeni, pogajati se. Socialni demokrati so že dali v »Arbeiter Zeitung« svoj odgovor, da bi samo osebna sprememba nič ne spremenila v notranji napetosti in da bi bili socialni demokrati pripravljene za sodelovanje samo pri res novem kurzu. Če je to njihova zadnja beseda, je bila dr. Seiplova žrtev zastoj, in posledica bi bila ta, da krščanski socialisti pozovejo dr. Seipla, da svoj odstop umakne. Njegov odstop ne sme uvesti spremembe sistema. Program in sistem večinskih strank ostaneta ista. Vsekakor bo šlo najprej za to, da se najde naslednik, ki bi zajamčil nadaljevanje dosedanjega kurza, s katerim pa bi se tudi socialni demokrati mogli pogajati. Sedaj mora biti dana možnost, da se dogovori delovni program za najaktualnejša državna in gospodarska vprašanja.

O sestavi novega kabineta krožijo najrazličnejše kombinacije. Predvsem se imenujeta kot kandidata za kanclersko mesto dr. Gürtler in Heinl. Za primer, da se ne bo mogel dogovoriti noben delovni program s socialnimi demokrati, se imenujeta tudi zastopnika ostrije smeri Schmidt in Kienböck. Kienböck pa je baje izjavil, da se vlade neče udeležiti, od interesiranih strani pa se kolportirajo tudi vesti, da novemu kabinetu ne bodo pripadali prosvetni ministri Schmidt, ki je zelo osovražen pri velenemcih radi njegove močne šolske politike, dalje poljedelski ministri Thaler, s katerim ni zadovoljen Landbund radi njegove popustljive agrarne politike ter vojni ministri Vaugoin, katerega napadajo v zadnjem času ne samo socialni demokrati, temveč tudi velenemci. Vendar je seveda veliko vprašanje, ali bodo krščanski socialisti pripravljene, žrtvovati svojo prvo garnituro.

Inozemski komentarij

V inozemstvu se avstrijska vladna kriza povsod komentira zelo obširno. Berlinska »Germania« smatra za možno, da je bil odstop fina šahovska poteza dr. Seipla, da bi se potem pod ugodnejšimi pogoji in z večjo svobodo kretanja vrnil v svoj urad. Socialno-

Vzroki Bartlove demisije

Varšava, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Za odstop ministrskega predsednika Bartla, ki je bil že tri leta menjaje ministrski predsednik in namestnik ministrskega predsednika, je iskati razloge v njegovem prizadevanju, omogočiti kompromis med sejmom in pristaši Pilsudskega, za katere pa je od sejma zahteval več, kakor je sejm mogel dati. Njegov poskus ustavne reforme na korist večje oblasti državnega predsednika in kabineta, kakor tudi dejstvo, da je molče trpel trajna znatna preko-račenja, je vodilo do ostrejših konfliktov med vlado in sejmom, kar je najprej dovedlo do obtožbe finančnega ministra pred državnim

Incident na rusko-poljski meji

Varšava, 4. apr. (Tel. »Slov.«) V obmejnem poljskem mestu Baranoviči se je včeraj pripetil krvav dogodek. Član ruske trgovske misije v Berlinu Apanasevič je na potovanju iz Berlina v Moskvo zapustil v Baranovičih vlak, menda zato, da obišče sorodnike. Ker je imel samo vizum za tranzitno potovanje, je bil aretiran in je moral prenočiti v policijski stražnici, kjer je drugi dan po poluradnem poljskem poročilu brez vidnega vzroka streljal na višje poljskega policijskega uradnika in na poljskega stražnika, in prvega težko ranil, drugega pa do smrti. Nato je streljal sam nase, pa se samo lahko ranil na glavi. V Baranoviči sta odpovala radi preiskave višji državni pravdnik iz Varšave in zastopnik sovjetskega

demokratski »Vorwärts« pričakuje vlado novega meščanskega bloka pod zmernejšim voditeljem in nova pogajanja o varstvu najemnikov. Nacionalistična lista »Lokalanzeiger« in »Tag« domnevata, da je iz demisijske izjave razvideti, da dr. Seipel odklanja tudi naslonitev na Nemčijo kot nerealno, politično enostransko vezanost.

Tudi pariški listi so zelo presenečeni. »Petit Parisien« smatra, da je težko misliti, da je demisija končnoveljavna, ker bo dr. Seipel v zgodovini živel dalje kot kancler obnove in lojalne zunanje politike, posebno, ker je njegova avtoriteta v lastni stranki nesporna. »Echo de Paris« se boji težkih notranjepolitičnih bojov. Seiplova zasluga je, da se je Heimwehr odrekla fašizmu in da je zvezna vojska varno v rokah vlade. Praška »Bohemia« piše, da dr. Seiplu, ki se lahko označi za rešitelja Avstrije, tudi njegovi poštenu nasprotniki ne odrekajo priznanja.

Po »Prager Tagblatt« izstopa dr. Seipel iz vlade prostovoljno, da se prihrani za poznejše čase. Če nasprotna stranka postavi na vodilno mesto tudi manj temperamentno osebo, kakor je dr. Bauer, potem Avstrija lahko ozdravi. Značilno za današnji dan kot prvi dan krize je brezdvomna dejstvo, da se nikjer ne smatra za možno črnoterzno koalicio.

Rim, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Avstrija je dobila s svojo nenadno kabinetsko krizo v Italiji slab šolski red. Glavna misel današnjih italijanskih komentarjev je, da se pritožujejo, kako je to, da se morajo zmagovalne države vedno zopet baviti s to državo. »Messaggero« graja Avstrijo, da v desetih letih še vedno ni dobila vere vase in da ni razumela, da se more pospeševati obnova samo z naporom delom. Avstrija pa rajša vidi, da išče mednarodne podpore s tem, da spravlja v svet svoj maneuver o »Anschlussu«. »Tribuna«, ki je blizu palači Chigi, je mnenja, da mora tudi Italija marljivo opazovati politični položaj v Avstriji, ker deluje eden izmed avstrijskih političnih elementov, to je vsenemci, ne toliko iz notranjepolitičnih motivov, kakor po zunanjepolitični tendenci »Anschlusa«. Razine predstave Italije in Francije proti »Anschlussu« na Dunaju so dale dr. Seiplu povod, da je korigiral svojo politiko nasproti Nemčiji. Poleg važnih notranjepolitičnih vzrokov je iskati vzrok napetosti v glavnem v avstrijski politiki z Nemčijo. Zato bi avstrijska notranja kriza lahko imela tudi neposredne posledice v avstrijski zunanji politiki.

Svet bi lahko bil zadovoljen, če bi desničarske stranke dobile večino, če ne bi to dovajalo nove hrane za nemško politiko ob Donavi. »Tribuna« grozi nato: Avstrija ima vse možnosti za politično in gospodarsko avtonomno življenje. Če se dunajska vlada še vedno ne drži tega, vsej Evropi znanega dejstva, ter se izjavlja za »Anschluss«, potem ne sme računati na simpatije, še manj pa na podporo veseli. — Splošno pa je opažati željo, da bi dr. Seipel zopet prevzel vaje. To pa z večjo svobodo kretanja. List »Tevere« hvali Seiplovo politiko, vendar pa dvomi o tem, ali je to ona zunanja politika, katero Avstrija potrebuje. »Tevere« želi, da bi prišel na krmilo državnik, ki bi se zavedal nesprenemljivosti položaja, in ki bi energično deloval za obnovo Avstrije tako, kakor se to vrši na Madjarskem. Takemu voditelju bi Italija dajala polno in učinkovito podporo. »Impero« piše o zelo učinkovitem vplivanju Vatikana, ki se boji, da bi nadaljnji obstanek dr. Seipla na vladi vplival neugodno na odpadniško gibanje.

Šlegel je bil ubit iz političnih vzrokov

Zagrebske »Novosti«, glavni organ Sleglove Jugoštampe je že opetovano posvetilo temu vprašanju svoje uvodnike. V zadnjem uvodniku pa piše med drugim to-le:

»Eno stoji. Atentat je politične narave. Nastal je iz političnih motivov, iz vzrokov naše rodne, notranje politike. Vse drugo, kar se more z atentatom spraviti v zvezo, je samo gola slučajnost. Tu pa se samo od sebe poraja zopet ono vprašanje, ki smo ga že postavili na tem mestu: Kdo je imel interes, da spravi s pota pok. Tonija Schlegela? Odgovor na to vprašanje dobimo, če po vrsti pregledamo politične dogodke pred 20. junijem, po 20. juniju, pred 6. januarjem in po 6. januarju. Pokojni Schlegel je bil nasprotnik režima četverne koalicio, ker da je ta samo postrelala politična nasprotja. Zagovarjal je nevtralnno vlado, če hočete tudi neparlamentarno, kakor bi pač bila potreba... Šesti januar je dokončal s stvrim in nevdržljivim stanjem... in odprl svobodno polje, da dobe Hrvati, kar morajo dobiti in da bi bili poleg zadovoljnih Srbov tudi zadovoljni Hrvati in Slovenci. Ta politika pa ni bila po račun nekaterih, ki so na neredu v državi in na neslogi bratov zidali svojo oblast in svoj dobiček. Ti so zelo dobro poznali vlogo, ki jo je imel pok. Schlegel baš na polju dela za izpolnitev hrvatskih želj in za ureditev razmer v državi. In tu ponavljamo, kar smo že enkrat zapisali: Pok. Schlegel ni bil politik široke ulice, ki večinoma ni znal za njega in njegovo delovanje. Zato tudi ubijalci niso bili iz širokih krogov, temveč iz onih najbolj ozkih, najbolj izbranih, ki so poznali Schleglov pomen in ki so bili od tega zadržani. Vseeno, če so bili oni kateregakoli mesta, Zagreba, Belgrada, Osijeka, Užic, Ogulina itd. — iz enega samega niso. Oni so bili zvezani z istim interesom, ogroženi od iste nevarnosti, od nevarnosti reda v državi in sporazuma Hrvatov, Srbov in Slovencev, ker so ti ljudje zidali na neredu v državi svojo oblast in svoje interese.

Belgrajska »Pravda« je ponatisnila članek »Novosti« v celoti in nato dostavila: »Preiskava o umoru direktorja zagrebških »Novosti« se oživlja. Ni sicer nikdar niti prenehala, ali od včeraj postaja vidno vedno bolj živahna. Kakor kaže, prihaja to od tega, ker je mogla policija že priti pozitivno na sled morilecem in ker se vsa tajnost Schleglovega umora nahaja že tik pred razjasnitvijo.

Članek zagrebških »Novosti« je vzbudil posebno pozornost, ker se v njem odločno poudarja, da je bil Toni Schlegel umorjen iz političnih razlogov. Rezultati preiskave se vsled tega pričakujejo z nestrpnostjo in najbrže bo v kratkem prišlo do senzacionalnih odkritij.

Belgrajsko »Vreme« pa piše: »Novoimenovani šef zagrebške policije dr. Janko Bedekovič je sprejel danes (dne 3. t. m.) vse referente. Popoldne je sprejel novinarje in jim dejal, da noče razlagati svojega programa, ker je ta ogrožen z eno besedo: delo, delo in to zakonito, svestno delo.

O stanju preiskave o umoru Tonija Schlegla je izjavil g. Bedekovič, da še ni poučen o vseh podrobnostih in da niti ne ve, koliko oseb je aretiranih. Ve samo to, da še nihče ni zaradi te stvari izročen sodišču. Nadeja pa se, da se bo policiji v kratkem posrečilo, da pojasni ta tajinstven slučaj.

Od pijanosti umrla

Zagreb, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Včeraj smo poročali o smrti Bare Iličeve v Sessvetah pri Zagrebu, ki so jo našli mrtvo na cesti. Orožniki so danes aretirali dvojce mladeničev, ki so ju videli v njeni družbi. Razelesenje je dognalo, da ni bil vzrok njene smrti »akšno nasilje ali zločin, marveč je umrla radi preobilo zavžitega alkohola.

Bolgarski kralj v Pragi

Praga, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) Bolgarski kralj Boris je včeraj dospel v Prago in si je danes ogledal Hradčin, cerkev sv. Vida in narodni muzej. Popoldne je na gradu Lana obiskal predsednika Masaryka. Češki listi pozdravljajo obisk kralja Borisa kot znak obnove prijateljskih odnosov.

Iz Mehike

Newyork, 4. aprila. (Tel. »Slov.«) V četrtek so se zopet začeli boji ob meji Arizone s sosedno mehiško državo Nako. Vstaška letala so bombardirala mesto in sta dve bombi padli na ameriška tla. V boju med vladnim letalom in vstaškim letalom je bilo vladno letalo zadeto in je padlo na tla.

Novi izgnanci...

Berlin, 4. apr. (Tel. »Slov.«) Berlinski list pristahev Trockega doznava, da bosta enako kakor Trocki izgnana v inozemstvo tudi bivši predsednik ukrajinske sovjetske republike in poslanik v Parizu Rakovski ter Bjeloborodov, ki je odgovoren za umor carja. Govori se, da je bil tudi Radek zopet aretiran.

Bodite moderni!

Ker moderno je tudi praktično. To dokazujejo najbolj sloviti Trencnotplašči za gosode in dame, ki jih je dobili najugodnejše pri tvrdki D. SCHWAB, Ljubljana